

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2024/2025-42)

21-28 NİSAN EBELER HAFTASI (2025)

Ebelik mesleği ilk çağlardan itibaren var olan, tıp alanındaki gelişmelere paralel olarak ilerlemiş, bilim ve sanatı birleştiren, etik ve insani değerler üzerine temellenmiş profesyonel bir sağlık mesleğidir.

Ebe; hem bebek/fetüse hem de kadın/gebe/loğusa/anneye aynı anda hizmet eden, aile ve toplum sağlığının korunmasında önemli rolleri olan bir sağlık çalışanıdır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tanımına göre ebelik doğumda ve doğumdan sonra gerekli bakım ve danışmanlığı sağlamak, normal doğumları kendi sorumluluğunda yaptırmak ve yenidoğanın bakımını yapmak üzere eğitimi tescillenmiş kişidir. Uluslararası Ebelik Konfederasyonu (ICM) ise ebeliği şu şekilde tanımlamaktadır: Gebelik, doğum ve doğum sonu dönemde kadınla iş birliği halinde kadına gereksinim duyduğu destek, bakım ve danışmanlığı sağlayan, kendi sorumluluğunda doğumu yaptıran, yenidoğan ve bebeğe bakım veren sorumluluk sahibi ve güvenilir bir profesyoneldir. Ayrıca ebe; kadın, aile ve toplum için yaşam boyu sağlık danışmanı ve eğitimcisidir. Bu tanıma göre ebelik bakımı, koruyucu önlemler, normal doğumun desteklenmesi, anne ve çocukta risklerin taranması ve önlenmesi, tıbbi bakım ya da diğer uygun yardıma erişimin sağlanması, acil durumlarda müdahaleyi de kapsamaktadır.¹

Hemşireler ve ebeler birinci basamak sağlık hizmetlerinin merkezindedir ve çoğu zaman insanların gördüğü ilk, hatta bazen tek sağlık çalışanı olmaktadır. Yaptıkları ilk değerlendirme, bakım ve tedavinin kalitesi hayati öneme sahiptir. Aynı zamanda yaşadıkları yerel topluluğun bir parçasıdır; toplumun kültürünü, güçlü yönlerini ve incinebilirliğini paylaşmaktadır. Hastaların, ailelerin ve toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak etkili müdahaleleri şekillendirebilir ve hayata geçirebilirler. Dünya'da yaklaşık olarak 2,2 milyon ebe olduğu tahmin edilmektedir. DSÖ 2030 yılına kadar 310 bin ebe açığı olacağını öngörmektedir.² Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2023'e göre ülkemizde 40.610 ebe bulunmaktadır.³

Uluslararası Ebeler Konfederasyonu (ICM) 117 ülkede, 136'dan fazla ebe derneğini temsil eden Hollanda'da kayıtlı akredite bir sivil toplum kuruluşudur.⁴ Uluslararası Ebeler Konfederasyonu'nun 2024-2026 Üç Yıllık Stratejik Planı, ebe bakım hizmetlerinin sürekliliğini sağlamak için büyük öneme sahip olan ve daha iyi cinsel, üreme, anne, yenidoğan ve ergen sağlığı sonuçlarını hedefleyen dört temel önceliği içermektedir:⁵

1. Ebeliğin geleceği için yenilikçiliği, liderliği ve sürdürülebilirliği teşvik etmek
2. Ebelik Mesleki Çerçevesi'nin yaygınlaştırılması ve uygulanmasını desteklemek
3. Ebeliği bir hareket olarak geliştirmek ve ebelerin; kadınların sesini merkeze alan, yetkin ve saygın sağlık hizmeti sağlayıcıları olarak rolünü güçlendirmek amacıyla ortaklarla iş birliği yapmak
4. Üye derneklerin, ortaya çıkan insani ve iklimle ilgili krizlere yanıt vermeye hazır ve bu konuda iyi konumlandırılması için çalışmak

¹ [Internet] <https://www.turkebeldernegi.org/ebelik/ebelik-tanimi/> (Erişim: 17.04.2025)

² [Internet] <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/nursing-and-midwifery> (Erişim: 17.04.2025)

³ [Internet] <https://dosyasb.saglik.gov.tr/Eklenti/50500/0/siy202307032025pdf.pdf> (Erişim: 17.04.2025)

⁴ [Internet] <https://internationalmidwives.org/who-we-are/> (Erişim: 17.04.2025)

⁵ [Internet] <https://internationalmidwives.org/who-we-are/strategy-reports/> (Erişim: 17.04.2025)

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2024/2025-42)

Ebelik mesleği uluslararası standartlara göre yapıldığında ve aile planlaması hizmetlerini de içerdiğinde, tüm anne ölümlerinin, ölü doğumların ve yenidoğan ölümlerinin %80'inden fazlası önlenabilmektedir. Bu etkinin sağlanabilmesi için ebelerin lisanslı, denetlenen, sağlık sistemlerine tam entegre ve farklı meslek gruplarıyla iş birliği içinde çalışmaları gereklidir. Nitelikli ebelik bakımı; cinsel ve üreme sağlığı, bağışıklama, emzirme, gebelikte sigara bırakma, sıtma, verem, HIV ve obeziteyle mücadele, erken çocukluk gelişimi ve doğum sonrası depresyon gibi 50'den fazla sağlıkla ilgili alanda olumlu etkiler sağlamaktadır. Ebelik, en zorlu insani krizler ve çatışmalardan etkilenen bölgelerde dahi kadınlara ve yenidoğanlara temel sağlık hizmetlerini sunabilme kapasitesine sahiptir. Ebelik eğitimi uluslararası standartlara göre sağlamak, maliyet etkin bir yatırımdır, gereksiz ve maliyetli müdahaleleri azaltarak kaynak tasarrufu sağlamaktadır.⁶

Uluslararası Ebeler Günü her yıl 5 Mayıs'ta kutlanmaktadır. Bu yılın teması **“Ebeler: Her Krizde Kritik Önem Taşımaktadır.”** olarak belirlenmiştir.⁷ Ülkemizde **21-28 Nisan Ebeler Haftası** olarak kutlanmaktadır. Ebeliğin özel günü ve haftası ile ebeliğin sağlık hizmetlerindeki önemini hatırlatmak, ebelerin özverili çalışmalarını takdir etmek ve mesleki gelişimlerine dair farkındalık oluşturmak amacıyla çeşitli etkinlikler gerçekleştirilmektedir.

Tüm ebelerimizin 21-28 Nisan Ebeler Haftası kutlu olsun.

⁶ [Internet]

<https://www.who.int/teams/maternal-newborn-child-adolescent-health-and-ageing/maternal-health/midwifery> (Erişim: 17.04.2025)

⁷ [Internet] <https://internationalmidwives.org/idm2025-theme-announcement/> (Erişim: 17.04.2025)